

Predmet: Tuzlanska kolona opt. Ilija Jurišić
Viši sud u Beogradu, Odeljenje za ratne zločine
K-Po2 53/10 (ponovljeno suđenje)

Glavni pretres: 25.11.2013. godine

Izveštaj: Marina Kljaić, posmatrač FHP-a

Završna reč tužioca

U završnoj reči zamenik tužioca za ratne zločine naveo je da su tokom ponovljenog postupka izvedeni svi dokazi na koje je ukazao Apelacioni sud. Njima je utvrđeno da se na području Bosne i Hercegovine (BiH) početkom 1992. godine odvijao oružani sukob međunarodnog karaktera, a da je okrivljeni Ilija Jurišić bio pripadnik jedne od strana u sukobu sa svim komandnim ovlašćenjima. Isti je, suprotno postignutom dogovoru o mirnom izmeštanju kasarne "Husinska buna" iz Tuzle, koji je bio u skladu sa Sporazumom između BiH i Savezne republike Jugoslavije (SRJ) o mirnom povlačenju jedinica JNA sa teritorije BiH, sa kojim je bio upoznat, po predhodnoj nameri da izigra taj sporazum, izdao naredbu oružanim snagama koje su bile raspoređene po dogovorenom pravcu kretanja vojne kolone, da na istu otvore vartu, kojom prilikom je smrtno stradalo najmanje 50 vojnika. Istom prilikom uništen je veći broj vojnih vozila, od kojih su neka bila vidno obeležena oznakom Crvenog krsta kao sanitetska vozila. Sporazum između BiH i SRJ potpisan je 26.04.1992. godine u skoplju, a Predsedništvo BiH je odmah 27.04.1992. godine donelo svoju odluku o mirnom povlačenju JNA sa njene teritorije. Ove činjenice su bile opštepoznate, jer je to bilo objavljeno i u sredstvima javnog informisanja. Komandant kasarne "Husinska buna" potpukovnik Mile Dubajić vodio je pregovore sa predstavnicima vojne i civilne vlasti u Tuzli o mirnom napuštanju kasarne i taj dogovor je postignut, što svojim iskazima potvrđuju svedoci Mile Dubajić, Ugo Nonković, Jasmin Imamović. Da je takav sporazum postignut zaključuje se rešenja o primopredaji kasarne na dan 15.05.1992. godine. Dok su tekli pregovor, Krizni štab opštine Tuzla ubrzano je radio na zaposedanju linije izmeštanja, a dokaz za to je plan Kriznog štaba kao i iskazi svedoka. Po planu su pripremljene fortifikacijske prepreke, dok izveštaj SM iz Slavinovića govori o postavljenom mitraljeskom gnezdu sa kojeg se kontroliše kretanje JNA. Veštak vojne struke Mile Stojković potvrdio je da je napad na kolonu JNA izvršen po perfidnom planu. Iz izveštaja o radu Kriznog štaba u periodu januar 1992. – februar 1993. godine vidi se da su se intenzivni pregovori sa JNA sveli na dobijanje vremena. Radi sprovođenja perfidnog plana o napadu na JNA, Krizni štab je formirao i Operativni štab Stanice javne bezbednosti u Tuzli, koji je predstavljao komandu svim naoružanim formacijama. Član Operativnog štaba bio je i okrivljeni. Krizni i Operativni štab su bili u stalnoj vezi, što svojim iskazima potvrđuju svedoci, navodeći da su imali radio vezu. Da je postojao dobro pripremljen plan potvrdio je u svom iskazu zaštićeni svedok "Alfa". Komandant Operativnog štaba, Meša Bajrić, bio je u Operativnom štabu zajedno sa okrivljenim u vreme napada na kolonu. Operativni štab je bio komanda svim jedinicama oružanih snaga BiH u Tuzli a istim je komandovao dežurni u operativnom štabu. Okrivljeni je, kao dežurni u Operativnom štabu, tu dužnost preuzeo oko 14 časova 15.05.1992. godine. Prilikom preuzimanja dužnosti obavešten je da je tokom dana jedna kolona JNA koja je krenula iz kasarne, vraćena sa Brčanske Malte nazad u kasarnu, a sve da bi se u međuvremenu ojačale snage na terenu, odnosno u pravcu kretanja kolone, koji je bio određen pravcem : kasarna – Skojevska ulica- Brčanska Malta - Simin Han – Bijeljina - SRJ. Operativni štab je bio obavešten da kolona vojnika izlazi iz kasarne

oko 19 časova i da se u prvom delu kolone, u policijskoj pratnji, nalaze predstavnici vlasti u Tuzli, što su svojim iskazima potvrdili svedoci. Kretanje kolone u Operativnom štabu se pratilo i preko TV-a. Meša Bajrić je zatražio od okrivljenog da izda naredbu za napad kolone, što je ovaj učinio. Pripadnici kolone JNA nisu očekivali ovaj napad. Napad je bio perfidan i po načinu pripreme i po načinu izvođenja., jer su snajperisti prvo ubijali vozače u vozilima, a onda se na zaustavljena vozila pucalo i ista su paljena., u čemu je ispoljena posebna bezobzirnost. O perfidnosti govori I veštak vojne struke, je navodi da se radi o organizovanoj akciji koja je mogla biti izvedena samo pod bro pripremljenom planu. Oštećena na vozilima ukazuju da se radi o dejstvu snajperista, što potvrđuju brojni svedoci i tokom postupka prikazani video material. Posle izlaska prvog dela kolone kod Slavinovića je postavljena prepreka, kamion sa kamanjem, kako prvi deo kolone ne bi mogao da se vrati nazad i pomogne ostalima prilikom izlaska iz Tuzle. Govoreći o odgovornosti okrivljenog, zamenik tužioca je naveo da je izdavanje naredbe za napad perfidni postupak, koji je zabranjeno sredstvo ratovanja po međunarodnom humanitarnom pravu. Jer je komandant kasarne JNA, Mile Dubajić, svo vreme održavan u uverenju da JNA može mirno izaći iz Tuzle. Odgovornost okrivljenog nije umanjena činjenicom da je preneo naređenje Meše Bajrića, pa se njegovo ponašanje karakteriše kao svesno i željeno, jer se naređenju nije protivio niti tražio dodatna objašnjenja. Odbrana okrivljenog da su ga sa terena obavestavali da pripadnici JNA otvaraju vatru i da je samo preneo naređenje koje je dobio, je neuverljiva. Naime, u tom trenutku, u Operativnom štabu je bio i Meša Bajrić, koji je imao sredstvo veze, pa je i sam mogao da izda naređenje, što su potvrdili i svedoci. Okrivljeni je znao šta se dešava na terenu, jer je izlazak kolone JNA praćen u Operativnom štabu, što su potvrdili svedoci, pa stoga nije bio u lancu komandovanja neobavešten, jer je i veštak naveo da je to bila dobro pripremljena akcija. Prvo otvaranje vatre nije bilo iz kolone JNA, nego je ista otvorena na kolonu, a nakon toga je usledilo otvaranje unakrsne vatre. U trenutku izdavanja naredbe za napad, u delu kolone koji se još uvek nalazio u Skojevskoj ulici, nalazilo se nekoliko vojnih sanitetskih vozila vidno odbeležanih, ali je i na njih otvorena vatra. Na osnovu svega navedenog, zamenik tužioca smatra da je dokazano da je okrivljeni Ilija Jurišić izvršio krivično delo za koje se tereti, pa predlaže sudu da ogłosi krivim i osudi na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, a da mu, kao otežavajuću okolnost ceni napad na sanitetska vozila i broj žrtava.

Završna reč branioca okrivljenog

U završnoj reči branilac okrivljenog naveo je da tokom postupka tužilac nije dokazao da je okrivljeni izvršio krivično delo za koje se tereti. Ukazao je da tužilac u završnoj reči govori o međunarodnom karakteru oružanog sukoba u BiH u vreme događaja, a da o tome nije pružio ni jedan dokaz. Osporio je postojanje perfidnog plana za napad na kolonu JNA, ukazavši da tužilaštvo kao dokaz za isti navodi dejstvo snajperista sa tornja za izvlačenje soli, a da takav dokaz tokom postupka nije ni izveden. Takođe ističe da Sporazum iz Skoplja, između BiH i SRJ, na kojem tužilaštvo bazira optužnicu, a tužilac je za isti rekao da ne postoji. Nalaz veštaka vojne struke tužilac proizvoljno tumači. Tužilac insistira da je u koloni uništeno nekoliko sanitetskih vozila da bi se moglo primeniti međunarodno humanitarno pravo, a u isto vreme zaboravlja odredbu tog prava da se u sanitetskim vozilima ne smeju prevoziti naoružani vojnici, što je u konkretnom slučaju učinjeno. Analizirajući tvrdnju tužioca da je postojao dogovor koji je JNA ulivao poverenje, branilac navodi da je komandant Mile Dubajić sam izjavio tokom postupka da je sam odlučio o vremenu kada će vojska izaći iz Tuzle. Ukazuje da se odnos TRZ prema okrivljenom vidi iz izjave portparola TRZ koju je dao nakon odluke Apelacionog suda, " da je stradalo toliko ljudi i da neko mora biti kriv". ukazuje da je Apelacioni sud, vraćajući predmet

prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje naložio da se utvrdi : da li je postojao sporazum između BiH i SRJ o povlačenju JNA, da li se odluka o izmeštanju JNA odnosi i na jedinicu Mileta Dubajića, da li je odluka o izlasku iz kasarne u Tuzli lična odluka Mileta Dubajića, da li je okrivljeni bio upoznat sa dogovorom, da se pruže dokazi o postojanju perfidnog plana, kako tačno glasi naredba koju je okrivljeni izdao, i da li je naredbu izdao pre ili u toku otvaranja vatre. Smatra da je tokom ovog postupka utvrđeno da sporazuma u Skoplju nije bilo, već da je tom prilikom samo konstatovano da će se pregovori nastaviti. Komanda koju je okrivljeni izgovori bila je “na vartu odgovoriti vatrom” i ista je izdata u vreme kada pucnjava već traje. Ovu naredbu nisu mogli čuti svi, već samo oni koji su imali sredstvo veze. Mnogi svedoci, neposredni učesnici, su izjavili da nisu imali nikakvo sredstvo veze, i da su, u trenutku kada je na njih otvorena vatra, samoinicijativno reagovali uzvraćajući vartu. Radnja povlačenja iz kasarne u Tuzli 15.05.1992. godine preduzeta je bez odluke nadležne komande, a radilo se o konglomeratu jedinica bez određene strukture, a ne o jedinici JNA. Zaštićeni svedok govorio je o rasulu i nedisciplini u kasarni, opijanju dobrovoljaca I da se nikada neće utvrditi ko je prvi pucao, jer je u to vreme bila takva situacija, da je bilo dovoljno da neko baci igračku pa da se desi sve što se desilo. Smatra da će veće, kada odgovori na sva pitanja koja je postavio apelacioni sud, moći da donese samo odluku kojom se njegov branjenik oslobađa od krivične odgovornosti.

Završna reč okrivljenog Ilije Jurišića

Okrivljeni Ilija Jurišić prihvata završnu reč svog branioca i navodi da nije kriv, a da je tužilac slepo zaljubljen u svoju optužnicu u kojoj izvrćući činjenice događaje prikazuje u korist optužbe. Smatra da je tokom postupka da njegova naredba nije imala nikakav uticaj na početak, tok i posledice događaja.

Fond za humanitarni pravosuđe